



Factsheet

Verkennend Onderzoek inzage in het dossier door gemeente

Inleiding

In het kader van de Wvggz kan het college van B en W een Verkennend Onderzoek instellen. Doel van het Verkennend Onderzoek is om te beoordelen of een persoon over wie een melding is ontvangen psychische zorg nodig heeft en of het noodzakelijk is om deze zorg met verplichte zorg te leveren. Als het Verkennend Onderzoek uitwijst dat de inzet van verplichte zorg nodig is, dient het college van B en W een aanvraag in bij de Officier van Justitie.

In veel gevallen wordt het Verkennend Onderzoek uitgevoerd door een BIG geregistreerde professional. Dit roept de vraag op hoe het Verkennend Onderzoek zich verhoudt tot het beroepsgeheim. Een tweede vraag die kan spelen is: welke medewerkers van de gemeente mogen inzage hebben in het dossier van het Verkennend Onderzoek?

Deze factsheet geeft daarvoor een aantal vuistregels.

1 Het Verkennend Onderzoek: wettelijke taak van het college van B en W

Het Verkennend Onderzoek in het kader van de Wvggz is een wettelijke taak van het college van B en W. Het college kan deze taak laten uitvoeren door een andere organisatie bijvoorbeeld een GGD. Echter dat maakt voor het juridisch kader niet uit. Als een GGD het Verkennend Onderzoek uitvoert doet zij dat namens het

college van B en W. Ook is het mogelijk dat de GGD dan in voorkomende gevallen namens het college van B en W de aanvraag doet bij de Officier van Justitie. Het is dan van belang dat de gemeente de bevoegdheidsverlening aan de organisatie die het Verkennend Onderzoek uitvoert en namens het college de aanvraag doet, goed regelt.

Het dossier van het Verkennend Onderzoek valt onder de verantwoordelijkheid van het college van B en W. Het dossier valt niet onder het wettelijk beroepsgeheim van de Wgbo, de Wet BIG of de Jeugdwet, aangezien het hier niet gaat om een behandelrelatie, maar om een wettelijke taak van het college van B en W. Wel speelt de beroepscode van de professional een rol. Zie daarvoor onderdeel 6 van deze factsheet.

Stel bijvoorbeeld het college van B en W heeft het Verkennend Onderzoek uitbesteed aan een andere organisatie. Als zij na enige tijd besluit dat zij deze taak zelf uit wil gaan voeren, dan zal de uitvoerende organisatie de dossiers over moeten dragen aan het college van B en W. Een medewerker die dan namens het college van B en W de werkzaamheden uit gaat voeren kan dan toegang krijgen tot dossiers als dat noodzakelijk is. Het college van B en W zal er voor zorg moeten dragen dat de werkwijze en de omgang met gegevens voldoet aan de Wvggz en de AVG.

2 Doel van het Verkennend Onderzoek: beoordelen of verplichte zorg waarschijnlijk nodig is

Het doel van het VO is in de eerste plaats om te beoordelen of er zorg ingezet moet worden en of verplichte zorg nodig is. Alleen in dat laatste geval wordt een 'Aanvraag voorbereiding verzoekschrift zorgmachtiging' ingediend bij de Officier van Justitie. Volgens de handreiking Verkennend Onderzoek Wvggz van de VNG zijn daarbij drie vragen van belang:

- Is er vermoedelijk sprake van ernstig nadeel? (Te onderbouwen met feitelijke gedragingen en omstandigheden).
- Ligt aan het gedrag dat het ernstig nadeel veroorzaakt vermoedelijk een psychische stoornis ten grondslag? (Te onderbouwen door gekwalificeerde professional met ggz-expertise zoals een sociaal psychiatrisch verpleegkundige).
- Is er (mogelijk) een noodzaak tot verplichte zorg? (Te onderbouwen met informatie uit het gesprek met betrokkene. Is hij bereid tot vrijwillige zorg?).

Op basis van de antwoorden zal het college van B en W beslissen of een aanvraag wordt ingediend bij de Officier van Justitie.

3 Scheiding van beslisinformatie en achtergrondinformatie

Het VO-dossier zal in de regel twee typen gegevens bevatten: beslisinformatie en achtergrondinformatie.

De beslisinformatie bevat de gegevens die nodig zijn voor het college van B en W, of iemand namens het college, om te beslissen of een aanvraag bij de Officier van Justitie gedaan zal worden of niet. Het gaat dan om de conclusies van het onderzoek en de onderbouwing daarvan aan de hand van de eerder genoemde drie vragen.

Voor het onderzoek zelf zullen echter meer en gedetailleerder gegevens verzameld worden. Bijvoorbeeld over de zorghistorie, betrokken hulp- of zorgverleners, strafrechtelijke gegevens. Ook zal een professional wellicht onderzoeken uitvoeren om antwoord te kunnen geven op de vraag of aan het gedrag vermoedelijk een psychische stoornis ten grondslag ligt. Dergelijke achtergrondinformatie kan van een andere aard en een hoger vertrouwelijkheidsniveau zijn dan de beslisinformatie.

Daarom is het belangrijk dat het VO-dossier zo is opgebouwd dat beide typen informatie gescheiden kunnen worden opgeslagen en gescheiden kunnen worden ontsloten. In Khonraad wordt daarvoor een

oplossing geboden. Zie daarvoor onderdeel 8 van deze factsheet.

4 Toegang tot het dossier uitsluitend voor medewerkers die een rol hebben

Op grond van de AVG mogen uitsluitend medewerkers toegang hebben tot het VO-dossier, die ook een taak hebben met betrekking tot het Wvggz-proces. Dat betekent uitsluitend:

- Medewerkers die betrokken zijn bij het uitvoeren van het VO
- Medewerkers die betrokken zijn bij de besluitvorming op grond van het VO

Een tweede vereiste van de AVG is dat medewerkers uitsluitend toegang hebben tot de voor hen noodzakelijke informatie. Dat betekent dat:

- Medewerkers die betrokken zijn bij de uitvoering van het VO toegang mogen hebben tot het gehele dossier;
- Medewerkers die alleen betrokken zijn bij de besluitvorming uitsluitend toegang mogen hebben tot de beslisinformatie.

Stel een gemeente heeft het VO inclusief de beslissing om een aanvraag bij de Officier van Justitie in te dienen bij de GGD neergelegd, dan betekent dit dat medewerkers van de gemeente zelf geen toegang mogen hebben tot het VO-dossier.

Als de GGD alleen het VO uitvoert, en de gemeente neemt zelf de beslissing, dan mogen de medewerkers die namens het college moeten beslissen of de beslissing voorbereiden toegang hebben tot alleen de beslisinformatie uit het dossier.

Een uitzondering op de eerste situatie kan zijn dat het college redenen heeft om zelf een beslissing te willen nemen. In dat geval kunnen de medewerkers die namens het college beslissen of de beslissing voorbereiden toegang krijgen tot de beslisinformatie. Het Verkennend Onderzoek blijft immers een collegezaak. En het college kan altijd beslissen om een bepaald geval zelf deze taak uit te voeren.

Een uitzondering op de tweede situatie kan zijn dat het college naar aanleiding van de beslisinformatie toch meer verduidelijking of achtergrondinformatie nodig heeft om tot een goede beslissing te komen. In dat geval kan het college gericht aanvullende informatie opvragen bij degene die het Verkennend Onderzoek heeft uitgevoerd.

5 Verstrekken van gegevens uit het VO-dossier voor zover noodzakelijk

Als het college beslist tot een aanvraag bij de Officier van Justitie, dan kunnen de gegevens die noodzakelijk zijn voor dat vervolproces verstrekt worden aan de partijen die betrokken zijn bij de uitvoering van de Wvvgz. Dat kan op grond van de Wvvgz.

Als het college beslist om geen aanvraag in te dienen, maar bijvoorbeeld toe te leiden naar vrijwillige zorg, dan kunnen gegevens verstrekt worden aan de partij die de vrijwillige zorg gaat leveren, voor zover dat noodzakelijk is.

6 Het VO en het beroepsgeheim

Onder 1 is uitgelegd dat het VO-dossier niet onder het wettelijk beroepsgeheim valt van de Wgbo, BIG of Jeugdwet, aangezien er geen sprake is van een behandelrelatie, maar de professional een wettelijke taak uitvoert namens het college van B en W.

Desalniettemin speelt de beroepscode van de professional wel een rol, aangezien de werkzaamheden die hij uitvoert in het kader van het Verkennend Onderzoek wel nauw verwant zijn aan zijn beroepsuitoefening. Dat laatste betekent dat hij weliswaar gegevens mag verwerken en verstrekken in het kader van het Verkennend Onderzoek zonder toestemming van betrokkene, maar zich daarbij wel steeds zal laten leiden door de zorgvuldigheidsprincipes van zijn beroepscode. Bijvoorbeeld bij de beslissing welke gegevens hij opneemt bij de beslisinformatie, en welke in het afgeschermd gedeelte van de achtergrondinformatie.

Het is van belang dat de medewerker die het VO uitvoert transparant is naar alle betrokkenen over zijn rol, dat het VO wordt uitgevoerd namens het college van B en W, en dat de gegevens vastgelegd worden in het VO-dossier.

7 Inzage in dossiers ten behoeve van kwaliteitsonderzoek

Veel gemeenten geven aan toegang te willen tot de dossiers van het Verkennend Onderzoek in verband met kwaliteitscontrole. De gemeente mag in het kader van kwaliteitsonderzoek persoonsgegevens gebruiken. Het borgen van de kwaliteit valt binnen de reikwijdte van goede uitvoering van de eigen wettelijke taak. Dit wil echter niet zeggen dat zij in dat verband permanent alle VO-dossiers mag inzien. Dat laatste is in strijd met de algemene uitgangspunten van de AVG met betrekking tot noodzaak, proportionaliteit en subsidiariteit. Ook wordt dan geen invulling gegeven aan het vereiste van de AVG dat er passende

waarborgen zijn om de privacy van de betrokkene te waarborgen. Een belangrijk uitgangspunt voor sturingsinformatie, en beleids- en kwaliteitsonderzoek is bijvoorbeeld dat de analyses uitsluitend plaats vinden op geanonimiseerde of gepseudonimiseerde gegevens. Dit geldt ook voor de geaggregeerde gegevens die Khonraad levert ten behoeve van kwaliteitscontroles. Alleen als daar aanleiding toe is kan bij kwaliteitsonderzoek in een specifiek geval onderzoek plaats vinden op basis van persoonsgegevens, bijvoorbeeld als er onregelmatigheden aan het licht komen die nader onderzoek vergen.

Plan voor kwaliteitsonderzoek

Als een gemeente kwaliteitsonderzoek wil doen is het noodzakelijk dat zij daartoe een plan opstelt waarin zij aangeeft wat het doel is van het onderzoek, hoe zij het onderzoek wil doen – bijvoorbeeld steekproefsgewijs, of alle dossiers op specifieke karakteristieken - en welke gegevens daarvoor noodzakelijk zijn.

Het plan zal ook moeten laten onderbouwen waarom de gegevensverwerking noodzakelijk is en proportioneel, en welke alternatieven zijn overwogen om minder in te grijpen op de privacy van de burger.

Ten aanzien van passende waarborgen moet het plan aangeven hoe de privacy van de burger wordt beschermd. Denk daarbij aan: anonimisering of pseudonimisering van persoonsgegevens, autorisaties, beperkte bewaartermijnen en het moment waarop de onderzoeksdata worden vernietigd, maatregelen om te voorkomen dat de informatie die in rapportages komt niet tot personen herleidbaar is.

8 Borging Khonraad

Om invulling te geven aan de uitgangspunten die in deze factsheet staan toegelicht voert Khonraad een aantal oplossingen door in haar systemen. Op grond van de uitgangspunten in onderdeel 4 zijn daarbij op hoofdlijnen drie situaties te onderscheiden:

1. Gemeenten die zowel de uitvoering van het VO als de beslissing tot aanvraag bij de OvJ hebben gemandateerd aan een externe organisatie, waarbij de externe organisatie al dan niet functiescheiding toepast tussen uitvoering en beslissing.
2. Gemeenten die de uitvoering van het VO en de beslissing over de aanvraag bij de OvJ geheel zelf doen, waarbij de gemeente al dan niet functiescheiding toepast tussen uitvoering en beslissing.
3. Gemeenten die uitsluitend de uitvoering van het VO hebben uitbesteed en zelf de beslissing nemen over de aanvraag bij de OvJ

Specifiek voor situatie 1 geldt dat uitsluitend medewerkers van de gemandateerde organisatie toegang dienen te hebben tot het VO-dossier en dat er voor gemeentelijke accounthouders dus in zijn geheel geen toegang hoort te zijn tot het VO-dossier.

Gemeentelijke accounthouders hebben wel altijd toegang tot de Wvggz-rapportage met geaggregeerde gegevens die niet te herleiden zijn tot natuurlijke personen.

Khonraad moet een expliciete handeling uitvoeren om deze blokkade van de inzage door gemeenten in werking te stellen. Daarom is het van belang dat gemeenten die behoren tot de groep die is beschreven onder situatie 1, zich melden bij Khonraad. Eventueel kan ook de uitvoerende organisatie deze melding aan Khonraad doen, onder overlegging van het mandateringsbesluit van de gemeente.

Voor alle drie de situaties geldt dat onderscheid gemaakt gaat worden tussen achtergrondinformatie en beslisinformatie.

Onder beslisinformatie valt:

1. Melding (aanleiding om het traject te starten)
2. Verkennend Onderzoek
3. Beleidsadvies: advies t.a.v. de te nemen beslissing (optioneel)
4. Wvggz rapportage (geaggregeerde, niet tot natuurlijke personen herleidbare gegevens t.b.v. o.a. kwaliteitscontrole)

Onder achtergrondinformatie valt:

1. Notities
2. Externe documentatie
3. Mutaties

Dit betekent concreet dat de medewerkers die het VO uitvoeren toegang krijgen tot het gehele dossier. De medewerkers die alleen de beslissing van het college voorbereiden of namens het college de beslissing nemen, hebben uitsluitend toegang tot de beslisinformatie en de Wvggz-rapportage, die uitsluitend geaggregeerde gegevens bevat die niet te herleiden zijn tot natuurlijke personen. Dit geldt ook voor gemeentelijke accounthouders met een administratief account. Overige gemeentelijke accounthouders hebben alleen toegang tot de Wvggz-rapportage.